

Valtiovarainministeriö

10.3.2014

valtiovarainministerio@vm.fi

Asia: Kolarin kunnan lausunto selvitysmiehen luonnoksesta hallituksen esitykseksi valtionosuusjärjestelmän uudistamisesta

Viite: Lausuntopyyntö VM064:01/2012

Kolarin kunnanhallitus toteaa lausuntonaan seuraavaa:

1. Uudistuksen yleistavoitteena on yksinkertaistaa ja selkeyttää valtionosuusjärjestelmää sekä parantaa järjestelmän kannustavuutta. Lisäksi uuden järjestelmän tulee poistaa ja vähentää kuntaliitoksia vaikeuttavia tekijöitä. Kaikki nämä yleistavoitteet ovat perusteltuja ja kannatettavia. Nykyinen järjestelmä perustuu noin 50 eri perusteeseen ja uudessa järjestelmässä perusteita on 8+3. Näin ollen järjestelmä selkeytyy ja yksinkertaistuu merkittävästi.
2. Esitetyssä uudessa järjestelmässä vähennetään ikärakennetekijöiden merkitystä nykyisestä noin 82 prosentista noin 70 prosenttiin. Sairastavuuden paino ehdotetaan korotettavaksi noin 2,6-kertaiseksi nykyjärjestelmään verrattuna. Näillä muutoksilla on suuret vaikutukset: pääsääntöisesti vanhusvoittoiset maaseutukunnat häviävät ja keskuskaupungit voittavat. Niinpä vuoden 2014 luvuilla laskien Kuopion kaupunki saa lisää valtionosuutta 14,5 miljoonaa euroa (138 €/asukas), Oulun kaupunki 12,9 miljoonaa euroa (68 €/asukas), Jyväskylän kaupunki 8,5 miljoonaa euroa (64 €/asukas), Joensuun kaupunki 8,3 miljoonaa euroa (111 €/asukas), Seinäjoen kaupunki 5,5 miljoonaa euroa (92 €/asukas) ja Kajaanin kaupunki 5,1 miljoonaa euroa (135 €/asukas). Mutta koska valtionosuusuudistus on kustannusneutraali, Pelkosenniemen kunta menettäisi noin 591 000 euroa (614 €/asukas), Pudasjärven kaupunki noin 4,0 miljoonaa euroa (462 €/asukas) ja Tervolan kunta 1,5 miljoonaa euroa (463 €/asukas). Muutokset ovat kyseisille menettäville kunnille dramaattiset, eivätkä ole mitenkään perusteltavissa.
3. Uudistusesityksessä ehdotetaan korotettavaksi verotuloihin perustuvan valtionosuuden tasauksen tasausraja 100 prosenttiin. Tasauslisäksi ehdotetaan 80 prosenttia tasausrajan ja kunnan asukaskohtaisen laskennallisen verotulon erotuksesta. Muutos on perusteltu ja oikeudenmukainen.
4. Esityksessä ehdotetaan kuntakohtaisille muutoksille viiden vuoden siirtymäaikaa. Tämä kohta vaikuttaa näennäisesti oikeudenmukaiselta, mutta käytännössä toimii jo siirtymäkauden aikana negatiivisesti menettävien kuntien tulevaisuuden suunnitelmiin ja julkikuvaan.
5. Nyt esitetyn järjestelmän mukaan Kolarin kunta saisi valtion-osuutta lisää 298 779 euroa (+78 €/asukas). On kuitenkin ennakoitavissa, että lopullisessa esityksessä tullaan vielä kertaalleen rukkaamaan perusteita, joten lopullista arviota on mahdotonta esittää.
6. Yhteenvetona Kolarin kunta toteaa, että valtionosuusuudistusesitys on nähtävä yhtenä osana kokonaisuutta, jossa nykyinen hallitus tavoittelee keskuskaupunkivetoista Suomea, jossa pienet kunnat on yhdistetty suurempiin ja keskuskaupungit ovat ottaneet maakunnilta toimivallan keskeisinä alueellisina toimijoina. On kuitenkin takaperoista, että valtionosuusuudistuksella ajetaan lisää resursseja sosiaali- ja terveydenhuollon

uudistuksessa kaavailulle vastuukunnille (keskuskaupungeille), sillä vastuukuntamalli on perustuslaillisesti mahdoton. Tällainen menettely on kaukana hyvästä hallinnosta.

KOLARIN KUNTA

Kyösti Tornberg

Kunnanjohtaja

Antti Määttä

Hallintojohtaja